

БИЗНЕС ПЛАН

БИС/ТК 54

ОСВЕТИТЕЛНА ТЕХНИКА И ЕЛЕКТРОИНСТАЛАЦИОННИ ИЗДЕЛИЯ

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК 54

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 54, които могат да повлияят значително на процеса на разработване и на съдържанието на стандартите:

Социални и технически аспекти

Технологиите в областта на светодиодните осветители се развиват с бързи темпове в световен мащаб. Констатира се фактът, че стандартите в тази област дори изостават от необходимата нормативна база. Това е така, защото в областта на светодиодните технологии работят както големи световни фирми, така и много малки и средни предприятия.

Бързото технологично развитие трябва да бъде включено в стандартите. То определя бизнес средата и включва необходимостта от оперативна съвместимост с друго оборудване и/или инсталации (например контролни устройства), както и необходимост от подобряване на взаимозаменяемостта на заместващите компоненти.

Стандартизационният процес в тази област е в интерес на:

- Проектантите, за да използват в максимална степен естественото осветление, както и да осигуряват в достатъчна степен необходимото изкуствено осветление но и да не го преоразмеряват, което води до загуба на електрическа енергия и по-малка конкурентоспособност.
- Производителите и дистрибуторите, за да се определят по-ясни правила, улесни търговията между държавите от ЕС и осигури равнопоставеност, при която са изключени от пазара тези, които не изпълняват минималните изисквания за безопасност, залегнали в стандартизацията. Производителите трябва да приспособят своята производствена дейност към технологическия и научния прогрес, например адаптиране на нови изисквания към безопасността и свързаните с нея технически характеристики.
- Министерство на енергетиката и административните структури към него, за дейностите при изготвянето на единни общоприети изисквания, характеристики, правилници, норми и процедури, които да защитават интересите на обществеността.
- Лабораториите за изпитване, за да защитават интересите на потребителите чрез оценяване на съответствието съгласно единните общоприети изисквания, характеристики, правилници, норми и процедури, за които производителите на продукти/доставчиците на услуги гарантират.

В България има няколко лаборатории, които сертифицират продукти, свързани с изкуственото осветление и принадлежностите към него. Освен това във всички технически университети има лаборатории по осветителна техника, някои от които са акредитирани, а други не.

Стандартите подкрепят иновациите в интерес на специфичните потребности на много от малките и средните производители в този сектор.

Нормативни аспекти

Нормативната уредба по отношение на изкуственото осветление на европейско ниво включва три директиви:

- Директива 2005/32/ЕО, относно изискванията за екологосъобразно проектиране на ненасочени лампи за бита, както и регламенти 244/2009 и 245/2009 към нея;
- Директива 2014/35/ЕО за предоставяне на пазара на електрически съоръжения, работещи в определени граници на напрежението (нисковолтова директива);
- Директива 2012/19/ЕО относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване.

Област на дейност на БИС/ТК 54

БИС/ТК 54 *Осветителна техника и електроинсталационни изделия* е работен орган за разработване на стандарти в областта на нормиране на осветлението и методи за определяне на характеристиките му, електрически източници на светлина, осветители, устройства за управление, цокли и фасунги за източници на светлина, електроинсталационни изделия.

БИС/ТК 54 обхваща дейността по стандартизация в областта на естественото и изкуственото осветление и свързаните с тях принадлежности. През последните няколко години много бързо се развиват технологиите, свързани със светодиодното осветление и зареждането на пътните превозни средства с електрическо задвижване.

Ролята на стандартите в областта на естественото и изкуственото осветление е изключително важна и има за цел да гарантира най-високо качество и ниво на безопасност на потребителите на тези продукти, опазване здравето на хората, като в същото време те насърчават иновациите и конкурентоспособността на сектора.

В качеството си на национален технически комитет БИС/ТК 54 участва в разработването и въвеждането на европейски стандарти, като същевременно отменя противоречащите национални стандарти. БИС/ТК 54 е огледален и участва в работата на следните технически комитети на CEN/CENELEC: CEN/TC 169 *Светлина и осветление [Light and lighting]*

CLC/SR 23 *Електрически принадлежности [Electrical accessories]*

CLC/TC 23BX *Ключове, кутии и обвивки за битови и подобни цели, постояннотокови щепсели и щепселни кутии и щепсели и щепселни кутии за зареждане на електрически превозни средства, включително техните съединители [Switches, boxes and enclosures for household and similar purposes, plugs and socket outlet for D.C.]*

CLC/SR 23G *Щепселни съединения за уреди [Appliance couplers]*

CLC/SR 23J *Ключове за електрически уреди [Switches for appliances]*

CLC/SR 23B *Щепсели, щепселни кутии и ключове [Plugs, socket-outlets and switches]*

CLC/TC 23H *Щепсели, щепселни кутии и съединители за промишлени и подобни приложения, и за електромобили [Plugs, Socket-outlets and Couplers for industrial and similar applications, and for Electric Vehicles]*

CLC/TC 34 *Лампи и свързани с тях принадлежности [Lighting]*

БИС/ТК 54 участва със статут на наблюдател в няколко международни технически комитета и техните подкомитети:

IEC/TC 23	<i>Електрически принадлежности [Electrical accessories]</i>
IEC/TC 23/SC 23B	<i>Щепселни съединения и превключватели [Plugs, socket-outlets and switches]</i>
IEC/TC 23/SC 23C	<i>Системи за щепсели и щепселни съединения с широко приложение [World-wide plug and socket-outlet systems]</i>
IEC/TC 23/SC 23F	<i>Устройства за свързване [Connecting devices]</i>
IEC/TC 23/SC 23G	<i>Щепселни съединения за уреди [Appliance couplers]</i>
IEC/TC 23/SC 23H	<i>Щепселни съединения за промишлени и подобни приложения, както и за електрически пътни превозни средства [Plugs, Socket-outlets and Couplers for industrial and similar applications, and for Electric Vehicles]</i>
IEC/TC 23/SC 23J	<i>Превключватели за уреди [Switches for appliances]</i>
IEC/TC 34	<i>Лампи и устройства към тях [Lighting]</i>
IEC/TC 34/SC 34A	<i>Лампи [Electric light sources]</i>
IEC/TC 34/SC 34B	<i>Цокли и фасунги на лампи [Lamp caps and holders]</i>
IEC/TC 34/SC 34C	<i>Принадлежности за лампи [Auxiliaries for lamps]</i>
IEC/TC 34/SC 34D	<i>Осветители [Luminaires]</i>

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 54 *Осветителна техника и електроинсталационни изделия*.

Осветителните продукти, базирани на традиционни технологии като халогенни, флуоресцентни и високо интензивни разрядни лампи и източници на светлина, представляват огромна инсталирана база в индустрията. Пазарът трябва да запази съвместимостта си с новите технологии, като същевременно се актуализират стандартите за съществуващите осветителни инсталации.

Секторът в областта на светодиодите е високоинновативен. Производството, както и продажбите в световен мащаб се увеличават непрекъснато. Това е така, защото по този начин се намалява консумацията на електрическа енергия както за битовите потребители, така и за общините във връзка с уличното осветление. Не на последно място трябва да се отбележи в тази връзка намаленото отделяне на въглеродни емисии при производството, свързано с увеличаване на живота на светодиодните осветители и повишаване на коефициента на полезно действие.

Другият сектор, който претърпява бързо развитие в областта на БИС/ТК 54 са принадлежностите за зареждане на акумулаторните батерии на пътните превозни средства с електрическо задвижване. В България това не е така ясно изразено, но в европейски и световен мащаб е очевидно.

- Процесът на разработването на стандарти в областта на осветителната техника е базиран на технологичното, научното и нормативното развитие за специфичните осветителни изделия;
- Представяне на добри практики в областта на развитието на светодиодната технология.

Социални промени

Ролята на стандартите е да увеличават доверието на потребителите в качеството и безопасността на осветителните продукти, разработени по съответните стандарти, въвеждащи най-съвременните технологии.

Системната работа на БИС/ТК 54 по стандартите за нормиране на осветлението има принос за:

- подобрена работна среда, с което доказано се повишава производителността на труда;
- комфортна светлинна среда в обществени сгради, учебни заведения, спортни съоръжения, институции на културата;
- пътна безопасност в уличното осветление, която допринася за спасяването на човешки животи;

Стандартите в сектора на осветителната техника целят да се осигури функционирането на вътрешния пазар и високо ниво на защита на човешкото здраве и безопасност.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 54

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на Техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК 54 И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК 54

Главната цел на техническия комитет по стандартизация БИС/ТК 54 е да подпомага бизнеса чрез осигуряване на стандарти, свързани с безопасността, стандарти за улично осветление, стандарти, свързани със светодиодното осветление и стандарти за устройства за управление на лампи и осветители и други.

Особено внимание се обръща на въвеждането на хармонизираните стандарти в областта на осветителната техника за да се гарантира, че на пазара на Европейския съюз се пускат само безопасни продукти, като едновременно с това се насърчават иновациите и се допринася за запазване на конкурентоспособността на сектора, който на този етап на своето развитие търпи бързи и динамични промени, но в същото време крие и голям потенциал за развитие.

- Провеждане на индивидуални и групови експертни консултации по стандарти и активизиране на процеса на обучение по стандартизация;
- Взаимодействия с държавни институции, с научни организации, браншови организации, потребителски организации с цел разпространяване, подобряване и популяризиране на стандартизационния процес в полза на обществото.
- Самостоятелно или в сътрудничество с други институти да работим за популяризиране и използване на постигнатите резултати в обществената практика.

4.3 Аспекти на околната среда

Европейските и международни технически комитети, на които е огледален БИС/ТК 54 са насочили своите усилия в разработването на стандарти за продукти и услуги при които въздействието върху околната среда може значително да бъде намалено чрез прилагане на нови знания и технологии.

Европейските (EN) и международните стандарти (ISO, IEC) за продукти, въведени като български, разглеждат потенциалното въздействие върху околната среда на даден продукт, което може да възникне през всички етапи от неговия жизнен цикъл, например екологичните аспекти по отношение на проектирането, експлоатацията, демонтирането и превръщането му в отпадък. В резултат на това отделните производители могат да получат оценката на въздействието върху околната среда на техните продукти по време на тези различни етапи. Съответните аспекти на околната среда се отразяват при искания за разработване на нови

работни теми, като се препоръчва да се включват екологични контролни списъци съгласно Ръководство 4 на CEN, като информационно приложение към тези стандарти.

Намаляването на замърсяването с химически отпадъци се постига чрез спазване на Регламент (ЕО) 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценяването, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH).

Използването на стандартите в областта на осветителната техника позволяват спазването на Директива 2012/19/ЕО относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 54

Работната програма с проектите на стандарти, разработвани в CEN и в CENELEC по технически комитети, както са изброени по-горе, е общодостъпна за всички заинтересовани страни и е публикувана на интернет страницата на Българския институт за стандартизация на адрес - www.bds-bg.org.

Работната програма е разнородна и изисква участници с широки и специализирани познания в областта на осветителната техника. Ресурсите и постоянната мотивация на всички заинтересовани страни са решаващи фактори за изпълнението на работната програма на БИС/ТК 54. Въпреки това могат да възникнат трудности по време на разработването на стандарти поради:

- слабо участие на експерти от сдружения на потребителите, професионални организации и съюзи в дейността на БИС/ТК 54;
- намаляване на участието на експерти от фирми-производители с течение на времето;
- липса на експерти за специфична тема, затова е необходимо по-голямо участие на външни експерти с научен опит.
- недостатъчни средствата за финансиране на преводи на европейски и международни стандарти.